

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

IOAN SLAVICI

Pădureanca

nuvelă

Editura
TANA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SLAVICI, IOAN

Pădureanca / Ioan Slavici. - Mușătești : Tana, 2018
ISBN 978-973-1858-93-7

821.135.1-32

Pentru comenzi și informații, ne puteți contacta la:

EDITURA TANA CART

- mobil: 0726-71.01.41, 0743-146.673,
- e-mail: edituratana@yahoo.com
- www.edituratana.ro

I

Fă trei cruci și zi „Doamne-ajută!“ când treci pragul casei, fie ca să ieși, fie ca să întri, căci lumea din întâmplări se alcătuiește, iar întâmplarea e noroc ori ne-norocire, și nimeni nu știe dacă e rău ori bun ceasul în care a pornit, nici dacă va face ori nu ceea ce-și pune de gând.

Busuioc însă, bogătoiul, era om care știe ce voiește. Pe vrute, pe muncite, pe chibzuite, el ajunsese gospodar ce ară cu patru pluguri zece zile de-a rândul și seamănă brazdele numai cu grâu bob ales, și de aceea se putea simți destoinic a scoate la capăt lucruri pe care alții nici măcar de gând a și le pune nu se încumetau.

Se ivise holera-n țără, iar Busuioc nu voia să știe de ea. Holeră-n timpul secerișului?! La aceasta nu s-a gândit și nici acum nu voia să se gândească. Avea patruzeci de jugăre de pământ acoperite cu grâu, un singur lan ce șovăie mereu sub sarcina de spicuri grele: holeră, neholeră, el trebuia să-și adune rodul în timp de trei zile, căci puțin se scutură de la cei săraci, dar mult de la dânsul.

Și de la mulți mult s-ar scutura în fieștecare an și încă mai mult ani și ani de-a rândul dacă n-ar fi brațul pădurenilor flămâzii.

Simțind apropierea timpului de secere, pădurile se pun în mișcare colibă cu colibă, sat cu sat se adună, văile pornesc întregi spre câmpia întinsă, și în câteva zile cât ține locul din Mureș până în părțile Orăzii și până la izvoarele Crișurilor nu mai rămân prin sate decât moșnegii neputincioși, babele bătrâne și copiii nevârstnici: setea de viață îi ia și-i duce pe toți la sărbătoarea cea mare ce se ține în fieștecare an o dată pentru împărțirea pânei de toate zilele.

Acum stăpânirea oprise această serbare: se dăduse de știre și cu toba prin sat, și în auzul oamenilor adunați la biserică precum că nimeni nu are voie să părăsească de seceriș hotarul satului său, nici să primească de seceriș oameni din alte sate.

– Să văd eu cine mă oprește pe mine a-mi strâng rodul muncii mele! strigă Busuioc. Curată nebunie! De unde ia stăpânirea puterea de a ne opri pe noi pe toți? La asta nu s-a gândit?! Într-o mâna e: „Măi, omule, vreau să mori de foame?“, iar în cealaltă: „Bagă de seamă ca nu cumva să dai de holeră!“ Apoi tot mai bună e holera. Parcă dacă mi-a fi dat să mor de holeră, stăpânirea o să steargă data mea de acolo unde s-o fi aflând! Ți-e scris, ți-e scris; nu ți-e scris, nu ți-e scris, și sănătate bună.

Socoteala lui Busuioc era făcută: n-avea decât să pună caii la câteva căruțe, să plece la păduri ca să-și aducă oamenii, și apoi ar fi vrut el să știe care-i acela, un om din Curtici, care ar îndrăzni să facă gură.

– Măi taică, eu zic să mă duc eu, grăi Iorgovan, iar Iorgovan era feciorul tătâne-său.

Busuioc nu prea sttea de vorbă cu oamenii, și unul dintre oamenii cu care mai ales nu sttea de vorbă era fiul său, Iorgovan.

Iorgovan era, ce-i drept, mai Tânăr decât taică-său, însă tocmai fiindcă era mai Tânăr și fiindcă îl avea pe Busuioc bogătoiul tată, învățase mai mult în viață lui și era oarecum mai cuminte: asta o simțea Iorgovan, iar Busuioc o știa, și în fundul inimii se bucura de ceea ce știe.

Iorgovan umblase cinci ani de zile la școlile din Arad; era vorba să se facă „domn“, fiindcă avea pe ce, și Busuioc visa nopți întregi la domnia feciorului său și nici n-avea de ce să nu viseze, fiindcă feciorul său era bun școlar. Într-o bună dimineată se pomenește însă cu el acasă.

– Taică, eu m-am gândit să mă dau și eu la plăgărie, și zisese el atunci.

Busuioc s-a uitat lung la el, a mai stat pe gânduri, apoi l-a întrebat:

– Care va să zică rămâi plugar ca mine: de ce nu mi-ai spus-o tu asta mai nainte?

– Pentru că-mi ziceam, a răspuns Iorgovan, dacă îl întreb, știu că n-are să voiască; dac-o fac, știu că are să-i pară rău odată, iar dacă aştept până ce s-o mai gândi și el, mă tem că o să-mi treacă pofta.

„Aşa-i! gândise Busuioc în el, tot mai bine plugar de frunte decât boier de rând.“

Însă Busuioc era om însurat, el unul și cu nevasta doi, iar nevasta lui îl avea frate pe popa din Socodor, o avea soră pe preuteasa din Otlaca, mai avea și veri,

si verisoare, și e greu lucru să ai neamuri multe și să te temi de gura lor.

„Busuioc nu știe să-și tie feciorul în frâu“: asta n-ar fi voit Busuioc s-o zică neamurile nevestei sale despre dânsul, pentru că avea și el neamuri, și aceste se supărău când acelea îl grăiau de rău, și apoi se supărău și acele când știau că aceste s-au supărăt, încât Busuioc se bălăbănise câte un an de zile până ce ajungea să le împace.

El se duse dar la popa, fiindcă popa era cel mai cu minte dintre toți.

– Lasă-l, frate! a grăit popa, că el știe mai bine la ce-l trage inima!

De atunci Iorgovan tace, face și aşteaptă, ca taică-său să se bucure, iar Busuioc e tată și se bucură și atunci când nu prea are de ce.

Cu toate aceste, acum Busuioc stete pe gânduri.

De mai cu minte era fiul său mai cu minte; acum însă nu era vorba de minte, ci de trecere, și trecere tot el, tatăl, avea mai multă. Știa pe toată lumea, și toată lumea îl știa pe el: nu intra în mintea lui gândul că i s-ar pune cineva în drum când ii zice: „Eu sunt Busuioc de la Curtici“. Așa era! Lui nu i se punea nimeni în drum; însă Iorgovan era mai mult decât dânsul: feciorul lui Busuioc!

– Bine băiete, dar bagă de seamă, răspunse tatăl.

Și nici nu ar fi fost rău dacă Iorgovan, tot ca alte dăți, ar fi fost povățuit numai de gândul că-i va părea odată bine bătrânlului.

Era cu minte Iorgovan; însă mintea este și ea după timpuri și împregiurări: băiatul era de douăzeci de

ani, și mai ales în timpul secerișului ar fi slabă de tot mintea de douăzeci de ani, prin care nu trece, fie chiar și numai pe fulgerate, și câte un gând zburdalnic.

Secerișul este o sărbătoare, și Iorgovan voia ca pentru această sărbătoare el să-i aleagă pe oameni, și cosași, și legători, și fete ce trec de-a lungul brazdei să-adune în urma cosașului mănușchii sub secere.

An, lucru fusese minunat: erau flăcăi sprinteni și la vorbă, și la lucruri, un cimpoieș și doi lăutari, era și-o gură spartă, erau și fetele tot una și una, încât iarna toată Iorgovan numai la seceriș a visat.

Iar în mijlocul secerătorilor i se ivea totdeauna Simina, fata crâsnicului de la Zâmbru, și îndată ce i se ivea Simina, el trecea cu gândul de la seceriș la treier și de la treier la culesul viilor, fiindcă Simina nu a plecat decât abia pe la fiertul vinului. La casa lui Busuioc e totdeauna de lucru pentru o Simină, pentru tatăl ei și pentru încă doi, trei oameni ce se țin de dânsii.

Dar cu Simina n-ar fi voit Iorgovan să deie față; asta și-o pusese el de mult în gând. Prea își ieșise din fire pe atuncea: era bine că s-a dus.

Nu-i vorba, de câte ori se gândeau la dânsa, el își făcea mustrări că n-a sărutat-o nici măcar o dată.

Nu era băiat rușinos de felul lui, și chiar în cele dintâi zile a voit s-o facă.

– Tu știi că eu te las de bunăvoie, ii zisese ea atunci; de ce vrei s-o faci cu de-a sila?

De acolo înainte el nu mai voia să o sărute, iar acum, cu un an mai bătrân, ii era ciudă că n-a voit, și n-ar fi vrut să deie față cu dânsa, pentru că nu cumva

să-l împingă păcatul să-i arate că poate voi, dacă vrea, chiar și mai mult.

Nu dar la Simina se gândeau Iorgovan, ci numai la un fel de Simină, care vine și trece și nu lasă-n urma ei decât o scurtă părere de bine c-a fost.

Lui Busuioc însă nici măcar atât nu-i trecea prin minte, și când Iorgovan și-a făcut cele trei cruci și a zis „Doamne ajută!“, tatăl se gândeau la cele patruzeci de pogoane ale sale, iar feciorul la secerătoare.

– Doamne ajută! grăi și Sofron, sluga, care nu se gândeau decât să facă treaba în care-l trimisese stăpânul său.

II

Busuioc avuse dreptate.

N-avea stăpânirea destulă putere spre a-i opri pe oameni la casele lor. Serile de iarnă ei își petrecuseră timpul povestindu-și unii altora cele ce văzuseră peste vară la câmpie, primăvara îi opreau mereu pe drumeți în cale ca să afle de la dânsii cum stau sămănăturile de pe șes, iar acum știau cu toții că anul a fost mănos și așteptau cu nerăbdare să le vie vestea că spicul s-a îngălbénit.

Îndată dar ce le-a venit vestea, ei s-au pornit la vale.

Si adecă de ce să nu pornească?

Pe la dânsii nu era holeră. Porunca stăpânirii? Stăpânirea nu cerea nimic de la dânsii: îi oprise numai pentru că voia să le facă bine ferindu-i de primejdie, și treaba lor era dacă voiesc ori nu să se împărtășească de această binefacere.

Așa-nțelegea toată lumea treaba, și de aceea, când oamenii au început să plece, slujbașii satului, care erau și ei tot oameni ca lumea, se făceau că nici nu știu, nici n-aud, nici nu văd, iar după ce drumurile s-au umplut, i s-a trimis stăpânirii răspuns precum că n-a fost cu puțință să-i opreasă pe oameni pe la casele lor.

Drumul de țară de pe valea Crișului Alb, ajungând în apropierea șesului, la Maghierat, se despărțea două, și o parte din cete o ia prin Pâncota spre mijlocul șesului, iar alta apucă spre Siria, ca să înainteze la Arad și să treacă Mureșul în Banat.

Sosind la Siria, cetele trec de-a curmezișa prin sat și se opresc în bătătura de la marginea Câmpiei.

Aici e începutul.

Satul se-ntinde la poalele celui din urmă șir de dealuri. Din sus de sat locurile sunt presărate cu vii, și mai sus coasta e acoperită cu târși, pe culmea plaiului se vede marginea pădurilor, iar într-un vârf ieșit înspre Câmpie, cel mai înalt dintre toate, se ridică zidurile părăsite ale Vilagășului, o cetate veche, de unde ochii străbate toată Câmpia cât pătrunde zarea de lumină.

Iorgovan plecase de la Curtici înspre amurgul serii și mâna drept spre țuguiul Vilagășului, și mâna iute fiindcă-l mâna și pe el ceva înainte.